

SILLAMÄE MUUSEUMI ARENKUKAVA 2023-2026

SISUKORD

SISSEJUHATUS

1. LÜHIÜLEVAADE SILLAMÄE MUUSEUMIST JA TEMA TEGEVUSEST

1.1. Muuseumi ajalugu

1.2. Töötajad

1.3. Ruumid ja territoorium

1.4. Kogud

1.5. Ekspositsioonid

1.7. Muuseumipedagoogika

1.8. Teenuste pakkumine

2. *SWOT*-ANALÜÜS

3. ARENGUVISIOON AASTAKS 2023

5. STRATEEGILISED EESMÄRGID JA ÜLESANDED

6. ARENGUKAVA SEIRE JA ELLUVIIMINE

7. TEGEVUSKAVA 2023 – 2026

SISSEJUHATUS

Sillamäe Muuseum juhindub oma tegevuses Eesti Vabariigi kehtivatest õigusaktidest ja Sillamäe Linnavalikogu vastu võetud põhimäärusest ning teistest õigusaktidest. Käesolev arengukava on kooskõlas Sillamäe linna 2022-2026 arengukavaga. Arengukavas analüüsitakse muuseumi tegevust, tuuakse välja arenguvõimalused, püstitatakse muuseumi arenguvision ning plaanitakse selle saavutamiseks vajalikud eesmärgid ja tegevused.

Arengukava ülesanne on anda ülevaade Sillamäe Muuseumi hetkeolukorrast, määrata kindlaks edasise tegevuse olulised arengujooned ning tegevusvajadused, samuti panna paika muuseumi kui vaba aja veetmise koha ja turismiobjekti arendamiseks vajalikud prioriteedid.

1. LÜHIÜLEVAADE SILLAMÄE MUUSEUMIST JA TEMA TEGEVUSEST

Sillamäe Muuseum asub aadressil Kajaka 17a, 40231 Sillamäe linn, Ida-Viru maakond. Muuseumil on oma veebileht www.sillamae-muuseum.ee ja e-post muuseumsm@gmail.com Muuseum on asutus museaalide kogumiseks, uurimiseks, säilitamiseks ning eksponeerimiseks, tegelemiseks kujutava- ja tarbekunstiga samuti kohalike ja kohaga seotud kunstiteoste kogumiseks, säilitamiseks ning nende üldsusele vahendamiseks.

Muuseumi eesmärk on areneda Sillamäe elujõuliseks kultuuri- ja turismikeskuseks. Eesti kultuurikontekstis vahendab muuseum olulist osa 19. sajandi Põhja-Eesti rannakülade ajaloost, nõukogude perioodi väljapanekutest ning on teadvustanud end laiemale külastajaskonnale – linnaelanikele, turistidele jt huvilistele.

1.1 Muuseumi ajalugu

Sillamäe Ajaloomuuseum koos näitusesaaliga rajati 1995. a Põlevkivikeemia tehase kollektsiooni ja A. Popolitovi erakollektsiooni baasil. Aastatel 1995-2003 kuulusid muuseum ja näitusesaal Sillamäe Kultuurikeskuse koosseisu.

1995. a oli muuseumis kaks väljapanekute saali, 1996-2000. a oli juba 9 saali.

Alates 2004. aastast on muuseum Sillamäe Linnavalitsuse hallatav asutus.

2014. a avati muuseumi filiaal „Nõukogudeaegne Sillamäe“, mis tegutseb Sillamäe Kultuurikeskuses (hetkel on aga selle saatus ja seis määramata).

1.2 Töötajad

Töötajate koosseisu kinnitab Sillamäe Linnavalitsus. Muuseumi tööd juhib direktor, kelle põhiülesandeks on tulemusliku ja häireteta töö tagamine, samuti muuseumi majandus- ja finantstegevuse juhtimine.

Muuseumis on 6 koosseisulist töötajat:

Direktor	1	Klienditeenindaja	0,5
Suhtekorraldusejuht-giid	1	Koguhoidja	0,5
Giid	0,5	Koristaja	0,5
Pedagoog-projektijuht	1	Kojamees	0,5

1.3 Ruumid ja territoorium

Muuseumil on 2-korruseline peamaja, kuur (20 m²) ja filiaal, mille ruumid asuvad Sillamäe Kultuurikeskuses (üldpind 83,1 m²).

Peamaja 1. korrusel asuvad:

- ekspositsioonisaalid (6) - 161,1 m²
- museaalide hoidla (5) - 33,5 m²
- kabinet - 14,8 m²
- kaminasaal - 31 m²
- tualett - 5,8 m²
- fuajee - 16,1 m²

Peamaja 2. korrusel asuvad:

- ekspositsioonisaalid (6) 196,3 m²
- museaalide hoidlad (3) 22,5 m²
- kabinetid (3) 26,2 m²
- tualett 6,0 m²
- fuajee 22,3 m².

Muuseumi filiaal:

- tambur 2,4 m²,
- ekspositsioonisaal nr 1 - 14,7 m²,
- ekspositsioonisaal nr 2 - 17,4 m²,
- ekspositsioonisaal nr 3 - 38,5 m²,
- kabinet - ekspositsioonisaal nr 4 - 6,9 m²,
- tehniline koridor - 5,3 m².

Muuseumi peamaja ümbritseb territoorium pindalaga 7 527 m², kus on autoparkla ja jalgteed.

1.4 Kogud

Muuseumi kogu on siin asuvate museaalide kogum, mis on paikkonna kultuuripärandi säilitamise seisukohalt väärtuslikud. Kultuuripärandi säilitamine on vastutusrikas ülesanne ja nõuab Eestis kehtestatud kogumispõhimõtete ja säilitustingimuste järgimist.

Kogu alakogudeks jaotamise otsustab ja korraldab muuseum, komplekteerib oma kogu iseseisvalt, täiendades seda eesmärgipäraselt terviklikkuse põhimõttest lähtudes. Muuseumi kogude arvelevõtmist käsikartoteegis alustati aastal 2006. Praegu jätkub kogude arvelevõtmine ka digitaalselt. Kõik fondid on kasutatavad, museaalid on kergesti leitavad, andmed museaalide kohta kajastuvad tulmeraamatutes ja teemakartoteegis. Kartoteegi tõhusamaks kasutamiseks, muuseumi töötajate mugavuseks ja tänapäeva kriteeriumite vastamiseks vajab muuseum oma infosüsteemi loomist.

Muuseumi kogud sisaldavad väärtuslikku kunstikogu, mõisamööblit, dokumente, raamatuid jm. Kogumispoliitika jätkub vastavalt finantsvõimalustele. Kogudes olevaid museaale on vaja lähiajal restaureerida ja kindlustada nendele vastavad säilitamistingimused.

Sillamäe Muuseumi kogud

Foto- ja videokogu	Kunstikogu
Audio- ja helikogu	Trükised
Majapidamisesemete kogu	Nukud
Tekstiilikogu	Rinnamärgid
Dokumendikogu	Tehase materialid
Raamatukogu	II maailmasõja materjalid
Mineraalide kogu	Sillamäe tehase ajaloo seotud materjalid

Kokku esemed 2023. a: 18 600 tk.

1.5. Ekspositsioonid

1. Püsiekspositsioonid:

1. „Vaivara valla talumehe elu“ (eluolu esemed).
2. „Sillamäe linna ja põlevkiviutmise tehase ajalugu„ (fotod, dokumendid, tooted).
3. „50-ndate aastate tuba“ (mööbel, riided, rahatähed, raamatud, tarbeesemed jm).
4. „Mineraalide kogu“.
5. „Muusikalaegas“ (muusikariistad ja -tehnik).
6. „Nõukogudeaegne Sillamäe“ *filiaal Kultuurikeskuses* (eluolu esemed, fotod, dokumendid, raamatud, sümbolid). — hetkel on määramata seis, eesmärgiks on kindlaks teha.

2. Ajutised näitused:

- 1 - traditsioonilised näitused,
- 2 - muuseumikogude näitused,
- 3 - käsitöönäitused
- 4 – külaliste näitused, fotod, dokumendid, raamatud.

3. Virtuaalnäitused:

1. „Vana Sillamäe kroonikad“
2. „Muuseumi nukkude virtuaalne elu“

1.6. Kodu-uurimistö

1. Materjalide otsimine, kogumine ja analüüs
2. Materjalide vahendamine näituste kaudu
3. Konverentsi „Tundmatu Sillamäe“ korraldamine
4. Kogumiku väljaandmine
5. Teiste trükiste väljaandmine

1.7 Muuseumipedagoogika

Muuseumipedagoogiline tegevus on õppimine, valdavalt muuseumikeskkonnas, mis oluliselt toetab ja täiendab koolide õppetööd ning mida suunavad mitmed Eesti hariduselu reglementeerivad dokumendid.

Muuseum korraldab muuseumitunde õppeteemadel:

1. Perekodulugu: lapsed koos vanematega.
2. Kodulugu.
3. Eesti rahvakalendri tähtpäevad väikestele ja suurtele.
4. Eesti rahvarõivad ja nukud.
5. Muinasjutul külas (muinasjutu ja muuseumi esemetega tutvumine, diafilmide näitamine).
6. Käsitöö muuseumis.
7. Kivid ja mineraalid („Jääaeg: rahnude ränd“, „Operaator Kõps Sillamäe Muuseumi kiviriigis“, „Kivimite ringlus“, „Minecraft Sillamäe Muuseumis“)

1.8 Teenuste pakkumine.

Muuseumi tasuliste teenuste hinnad kinnitab Sillamäe Linnavalitsus.

Sillamäe Muuseumi teenused:

- eskursioonid muuseumi hoones,
- eskursioonid kultuurikeskuses
- eskursioonid linnas (1, 1,5 ja 2h; erinevad bussi- ja jalamarsruudid)

- seikluslik ekskursioon lastele ja peredele ranna promenaadil
- muuseumitunnid,
- töötoad,
- otsingumängud („Vernanda“, „Salastatud linna eesrindlane“, „Operatsioon J“),
- muuseumi suveniride, raamatute müümine.

2. SWOT-ANALÜÜS

Tugevused	Nõrkused
<ul style="list-style-type: none"> • Muuseum asub nõukogude perioodi ajaloolises hoones, kus asub ajastule omane ajalooline kogu, • looduskaunis ümbrus, • muuseum asub logistiliselt Ida-Virumaa turismimarsruutide läheduses, • Muuseum asub linna ajaloolises osas, miljööväärtslikul alal, ranna promenaadi ja Mere puistee läheduses. • lähedus Euroopa Liidu piirile, • väärtuslik etnograafiline ja ajalooline muuseumikogu • kogenud töötajad. • Turismiklastri partnerlus 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoone vajab renoveerimist; • restaureerimata museaalid ja vananenud väljapanek muuseumi hoones • museaalide konserveerimise ja restaureerimise võimalused on piiratud • vähe ruumi museaalide säilitamiseks • personali nappus, eriti on tunda hooajal • vähe muuseumierialaga spetsialiste, nt puuduvad ekspositsiooni juhataja -1, koguhoidja – 1, teadur - 1
Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> • Turistide arvu suurenemisega suureneb teenuste pakkumise võimalus, • muuseumi territooriumile on plaanitud „Salapärase linna teemapark„, (2022. a valmis eskiisprojekt), kus peab olla vähemalt 1 giid, 1 majandusabi; • avalikkuse huvi suurendamine, • Eesti ja Euroopa Liidu kaasaegne kultuuripoliitika, • erinevate organisatsioonide ja erasektori kaasamine projektide teostamisse, • aktiivne koostöö kolleegidega Eestist ja teistest välisriikidest; • omatulu eelarve suurendamine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Muuseumitöö alahindamine ja mittemõistmine üldsuse poolt; • muuseumi alafinantseerimine; • alafinantseerimisega ei toimu muuseumis arengut. • Olukord maailmas

Järeldused:

SWOT-analüüsi põhjal on muuseumil vaja tegevuse parandamiseks teha järgmist:

- tugevam muuseumi positsioneerimine ning väljaarendamine;
- muuseumihoone renoveerimine ja ümbruse heakorrastamine;
- turismiprogrammide ja -teenuste laiendamine ja arendamine;

- museaalide säilitamistingimuste vastavusse viimine kehtivate nõuetega;
- ekspositsioonide ajakohastamine ja laiendamine;
- koostöövõrgustiku loomine, koostöö laiendamine huvigruppidega;
- Euroopa Liidu, riiklike ja teiste rahastamisallikate kasutamine.

3. ARENGUVISIOON AASTAKS 2023

Muuseum on atraktiivne ja innovaatiline muuseumikompleks kaasoleva territooriumiga kus pakutakse linnaelanikele ja turistidele elava ajaloo keskkonda koos mitmesuguste aktiivse puhkeaja veetmise võimalustega, mis omakorda aitab kaasa muuseumi korduvkülastuste arvu kasvule.

Välja on arendatud muuseumiturism, mis pakub harivat, aktiivset puhkust ja kujundab linna mainet. Muuseum teeb aktiivset koostööd teiste muuseumidega, Sillamäe asutuste ja ettevõtetelega.

Muuseumis korraldatud näitused on täienduseks püsiekspositsioonile, mis tutvustavad arhiivi väljapanekuid, loovad linnaelanikele võimaluse tutvuda linna ja Eesti kultuuripärandiga, kaasaegse kunstiga, lisaks on kohalikel loomeinimistel võimalus tutvustada oma loomingut.

4. SRATEEGILISED EESMÄRGID JA ÜLESANDED

Arengukava eesmärk on fikseerida muuseumi pikaajalised arengusuunad neljas valdkonnas:

1. Kultuuripärandi vahendamine ja populariseerimine.
2. Turismiteenuse arendamine ja teeninduskvaliteedi tõstmine.
3. Paikkonna ajaloo kogumine ja säilitamine ning atraktiivne eksponeerimine.
4. Muuseumipedagoogika arendamine
5. Kodu-uurimistöö arendamine

5.1 Valdkond 1: Kultuuripärandi vahendamine ja populariseerimine

Eesmärk 1: Tagada muuseumis ajaloo ja kultuuripärandi kogumine ja säilitamine.

Ülesande:

- 1.1. Avaliku juurdepääsu tagamine muuseumis säilitatavale ja eksponeeritud kultuuripärandile, ja koostöövõrgustiku tagamine teiste asutustega (*raamatukogud, arhiivid, infokeskused*).

Eesmärk 2: Tõsta muuseumikogude kvaliteeti

Ülesanded:

- 2.1. Muuseumikogude süstematiseerimine ja teaduslik kirjeldamine.
- 2.2. Kogumisaktsioonide korraldamine koostöös linnaelanikega.

Eesmärk 3: Muuseumi tegevuse informatsiooni kättesaadavus.

Ülesande:

- 3.1. Virtuaalnäituste, uudiste ja ürituste plaanide korraldamine muuseumi koduleheküljel ja teiste kanalide kaudu (Instagram, YouTube, kohalik televisioon, meedia).

5.2 Valdkond 2: Turismi arendamine ja teeninduskvaliteedi tõstmine

Eesmärk 1.: Muuseum osaleb aktiivselt kultuuriturismis, toetab linnaturismi.

Ülesande:

- 1.1. Koostöös Sillamäe Kultuurikeskusega, turismifirmadega teenustepakettide ja müügistrateegia, kultuuriturismi marsruutide väljatöötamine ja arendamine.

1.2. Rannapromenaadi ja teemapargi võimaluste kasutamine turismiprogrammide väjatöötamisel.

Eemärk 2:

Välja töötama muuseumis turvaline ja atraktiivne keskkond, vastavalt külastajate ootustele.

Ülesande:

2.1: Olemasoleva muuseumihoone ja territooriumi korrastamine vastavalt projektile ja linna arengukavale.

5.3 Valdkond 3: Paikkonna ajaloo atraktiivne eksponeerimine.

Eesmärk 1: Kaasaegse ekspositsioonitehnoloogia kasutussevõtmine.

Ülesande:

1.1. Audiogiidi muuseumi saalides teostama.

1.2. Ekraanide ja teiste visuaalide võimaluste kasutamine

5.4 Valdkond 4: Muuseumipedagoogika arendamine

Eesmärk 1: Jätkata muuseumi haridustegevuse arendamist

Ülesanded:

1.1. Olemasolevate haridusprogrammide tutvustamine ning osalejate kaasamine.

1.2. Erinevatele vanusegruppidele muuseumitundide, kursuste, seminaride, loengute ja töötubade iga aasta korraldamine.

1.3. Teha koostööd erinevate haridusasutustega.

5.5 Valdkond 5: Kodu-uurimistöo arendamine

Eesmärk 1: Tõsta teadmiste ja informatsiooni kvaliteeti ja usaldusväarsust, muuseumi töö teaduslikku taset. Selle valdkonna arendamiseks oleks vaja teadustööga ameti kohaselt tegelevat inimest (teadur), kes hetkel muuseumi kosseisust puudub.

Ülesanded:

1.1. Olemasolevate materjalide süstematiseerimine ja analüüs.

1.2. Uute materjalide otsimine, süstematiseerimine ja analüüs.

1.3. Erinevate ajalohuviliste kaasamine (töö linnaelanikega, õpetajate ja õpilastega, kohalike kodu-uurijatega, muuseumi sõprade seltsi loomine)

1.4. Konverentside ja seminaride korraldamine ja teistes konverentsides ja seminarides osalemine.

1.5. Publikatsioonid ja trükised.

6. ARENGUKAVA SEIRE JA ELLUVIIMINE

Muuseumi arengukava elluviimist korraldab muuseum koostöös Sillamäe Linnavalitsusega. Arengukava koos tegevuskavaga on muuseumi personali töövahend töö kvaliteedi parendamiseks ja alusdokument muuseumile vajalike rahaliste vahendite planeerimiseks.

Arengukava rakendamise seire ja ajakohastamine toimub igal aastal enne Sillamäe linna eelarve koostamist. Arengukava ajakohastamise käigus analüüsitakse eelneva aasta tegevusnäitajaid, üleskerkinud probleeme ja hinnatakse arengukava elluviimise edukust ning vajadusel täpsustatakse arengu eesmärgid ja ülesandeid ning korrigeeritakse tegevuskava. Arengukava viiakse ellu vastavalt linna eelarves ettenähtud vahenditele.

7. TEGEVUSKAVA 2023 - 2026

Eesmärgid ja tegevused	Aastad				Vastutaja
	2023	2024	2025	2026	
Valdkond 1. Kultuuripärandi vahendamine ja populariseerimine					
Eesmärk 1. Tagada muuseumis ajaloo ja kultuuripärandi kogumine ja säilitamine					
1.1. Avaliku juurdepääsu tagamine muuseumis säilitatavale ja eksponeeritud kultuuripärandile, ja koostöövõrgustiku tagamine teiste asutustega (raamatukogud, arhiivid, infokeskused).					direktor
Eesmärk 2. Tõsta muuseumikogude kvaliteeti					
2.1. Muuseumikogude süstematiseerimine ja teaduslik kirjeldamine.					koguhooldja
2.2. Kogumisaktsioonide korraldamine koostöös linnaelanikega.					
Eesmärk 3. Muuseumi tegevuse informatsiooni kättesaadavus.					
3.1. Virtuaalnäituste, uudiste ja ürituste plaanid korraldamine muuseumi koduleheküljel ja teiste kanalide kaudu.					Suhtekorraldus juht
Valdkond 2. Turismi arendamine ja teeninduskvaliteedi tõstmine					
Eesmärk 1: Muuseum osaleb aktiivselt kultuuriturismis.					
1.1. Koostöös Sillamäe Kultuurikeskusega, turismifirmadega teenustepakettide ja müügistrateegia, kultuuriturismi marsruutide väljatöötamine.					direktor
1.2 Rannapromenaadi ja teemapargi võimaluste kasutamine turismiprogrammide väljatöötamisel.					giid
Eesmärk 2: Välja töötama muuseumis turvaline ja atraktiivne keskkond, vastavalt külastajate ootustele.					
2.1: Olemasoleva muuseumihoone, territoorium vastavalt projektile ja linna arengukavale korrastamine.					direktor
Valdkond 3: Paikkonna ajaloo atraktiivne eksponeerimine.					
Eesmärk 1: Kaasaegse ekspositsioonitehnoloogia kasutussevõtmine.					

1.1. Audiogiidi muuseumi saalides teostama.					direktor
1.2. Ekraanide ja teiste visuaalide kasutamine					direktor
Valdkond 4: Muuseumipedagoogika arendamine					
Eesmärk 1: Jätkata muuseumi haridustegevuse arendamist					
1.1. Olemasolevate haridusprogrammide tutvustamine ning osalejate kaasamine					Muuseumi pedagoog
1.2. Erinevatele vanusegruppidele muuseumitundide, kursuste, seminaride, loengute ja töötubade iga aasta korraldamine.					Muuseumi pedagoog
1.3. Teha koostööd erinevate haridusasutustega.					direktor
Valdkond 5: Kodu-uurimistöo arendamine					
Eesmärk 1: Tõsta teadmiste ja informatsiooni kvaliteeti ja usaldusväärsust, muuseumi töö teaduslikku taset					
1.1. Olemasolevate materjalide süstematiseerimine ja analüüs					Koguhoidja
1.2. Uuete materjalide otsimine, süstematiseerimine ja analüüs					*teadur (seni suhtekorraldusjuht)
1.3. Erinevate ajaloo huviliste kaasamine ja sõprade seltsi loomine					suhtekorraldusjuht
1.4. Konverentside ja seminaride korraldamine ja teistes konverentsides ja seminarides osalemine					suhtekorraldusjuht
1.5. Publikatsioonid ja trükised					Suhtekorraldusjuht

Aala Gitt
Sillamäe Muuseumi direktor
10.03.23

